

A STUDY OF HERMENEUTICS IN THE APPROACH TO INDIAN PHILOSOPHY IN THE WEST

Fotografi av Svetlana Kuzmina

MESTERBREV VED KARIN MÆLAND

Hva handler mastergradsoppgaven din om?

Masteroppgaven min handler om hermeneutikkens rolle i å forme Vestens forståelse av indisk filosofi. Bakgrunnen for at jeg valgte dette temaet er den kunnskapen jeg har om indisk filosofi etter tre års studier av sanskrit og filosofi i India. Under studietiden i India ble jeg introdusert til en rekke emner i de klassiske indiske filosofiske tekstene, blant annet metafysikk, epistemologi, etikk og logikk. Da jeg ville fortsette studiene av disse emnene i en mastergrad i filosofi ved UiO, ble jeg overrasket, og også skuffet, over å møte fraværet av indisk filosofi. Temaet for masteroppgaven min har derfor utspring i min egen erfaring av at indisk tenkning ikke anerkjennes som filosofi, og, i forlengelse av det, ikke anerkjennes innen fagfilosofien i Vesten.

Temaet for oppgaven min bygger på premisset om at hermeneutikk representerer den tolkningsmetoden som former vår forståelse, i dette tilfellet, av indisk tenkning. Derfor undersøker jeg både metoden som har formet den tolkningen vi har, samt det bildet av den indiske tenkningen som denne metoden har gitt. Dette temaet har også blitt studert innenfor postkolonialisme som fagområde, og jeg inkluderer flere arbeider fra denne debatten, blant annet Edward Saids klassiker *Orientalism*. Som utgangspunkt for temaet har jeg imidlertid valgt å bruke en tidlig og innflytelsesrik orientalistisk tekst som kasus, nemlig Friedrich Schlegels *On the Language and Philosophy of the Indians*, publisert i 1808. Jeg gjør en filosofisk analyse av denne teksten, hvor Schlegel presenterer en studie av indisk språk, filosofi og historie, samt oversettelser av et utvalg av indiske tekster. Jeg undersøker den fortolkende metoden i denne teksten både i lys av den historisk-filosofiske konteksten og i lys av den postkoloniale debatten. Analysen min identifiserer begrensninger i den hermeneutiske tilnærmingen, både i form av feilkonstruksjon av den indiske tenkningen, og i form av opprettholdelse av en orientalistisk feilrepresentasjon. Disse funnene knytter jeg så opp til to beslektede filosofiske debatter som allerede er etablert; den første er den postkoloniale kritikken av den tyske orientalistiske representasjonen av indisk filosofi, og

den andre er den ganske nylige kritikken av utelukkelsen av ikke-vestlig, inkludert indisk, filosofi fra akademisk fagfilosofi.

Hva argumenterer du forlimot i oppgaven din?

Analysen min av Schlegels tekst viser en problematisk fortolkningspraksis der Schlegels filosofiske ideer er formative for hans hermeneutiske tilnærming til indisk tenkning. Dette gjelder primært hans historiefilosofi og hans teori om åpenbaring og fornuft. I sin historiefilosofi presenterer Schlegel en teori om historien som en genealogi av epoker, som med nødvendighet utvikler seg i retning av degenerasjon. I tillegg mener han at denne utviklingen finner sted langs en akse av (religiøs) åpenbaring og fornuft. Disse to teoriene knytter han sammen gjennom premisset av at det er en forbindelse mellom en opprinnelig, sann åpenbaring og religion på den ene siden, og mellom fornuft og degenerasjon av sannheten på den andre. Dette gir en forståelse av at religionen, og ikke fornuften, har tilgang til sannheten, og at fornuftens påvirkning over tid har en ødeleggende effekt. Synspunktene han presenterer om religion, åpenbaring og fornuft etablerer ham på den ene siden i *panteismestriden*, en intens og opprivende filosofisk debatt i Europa på slutten av 1700-tallet. Det filosofiske kjernetemaet for striden var spørsmålet om fornuften som autoritet i forhold til moral, religion og samfunn. Det er mulig å forstå Schlegels fremstilling av indisk filosofi som et innlegg i denne debatten. Selv om Schlegel altså engasjerte seg i indisk filosofi, bidro han også til å fjerne den fra fagfilosofien gjennom en feilaktig fremstilling av dens religiøse og irrasjonelle trekk. Schlegels tolkningsprosjekt gir altså en feilkonstruksjon av indisk tenkning. Denne feilkonstruksjonen støtter samtidig opp under en vedvarende orientalistisk feilrepresentasjon fordi videre forskning på indisk tenkning bygger på denne type feilkonstruksjoner.

Jeg mener vi kan trekke lærdom av Schlegel-kasuset for å forbedre våre forsøk på tverrkulturell fortolkning. Vi trenger både en hermeneutisk og en kritisk tilnærming i vår fortolkningspraksis. Sammen vil disse to modellene støtte opp om en bedre fortolkning fordi en hermeneutisk tilnærming forbedrer forståelsen, mens den kritiske tilnærmingen har kapasitet til å avdekke en eksisterende tolkningsmessig feilrepresentasjon.

Avslutningsvis stiller jeg spørsmål om den orientalistiske feilrepresentasjonen av indisk tenkning fremdeles eksisterer i form av fordommer mot indisk filosofi. Jeg argumenterer for at det er støtte for denne påstanden. Oppgaven min representerer derfor både en kritikk av

ubegrunnede antagelser om indisk tenkning, samt en oppfordring til fagfilosofien om å utvide sin disiplin og praksis.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

Under romantikken var det stor interesse for indisk filosofi i Europa. Dette er en del av vår egen filosofihistorie. Men siden de tidlige orientalistene, inkludert Schlegel, engasjerte seg med indisk tenkning, har den i stor grad blitt fjernet fra den filosofiske agendaen og delegert til religionsvitenskap i Vesten. Indisk tenkning unnslipper derfor oppmerksomheten til de fleste vestlige samtidfilosofer.

Gitt kunnskapen fra den postkoloniale forskningen på orientalisme og bevisstheten om fortolkning i en tverrkulturell setting som jeg har referert til i studien min, er forholdene absolutt til stede for en revurdering av indisk tenkning. Hindringen for en slik revurdering ser ut til å være filosofenes manglende engasjement og kjennskap til emnet, som i hvert fall delvis er bygget på tvilsomme antagelser om indisk filosofi. Det faktum at en sammenheng kan tegnes mellom disse antagelsene og tidlige orientalistiske ideer om India, er et sterkt argument for å gjennomgå dem.

En diskusjon om å anerkjenne indisk tenkning som filosofi innebærer også et spørsmål om hva filosofi er. Må indisk tenkning bevise at den er «filosofisk» for å bli anerkjent som en del av fagfilosofien i Vesten? Eller er det på tide å skifte bevisbyrden, og heller spørre hvorfor indisk tenkning ikke skulle være filosofi? Oppgaven min er ment som et bidrag til en dialog om dette temaet, og representerer både en kritikk av det nåværende synet på indisk tenkning så vel som en oppfordring til å åpne filosofien for en tverrkulturell dialog.

Hva er dine planer for fremtiden?

I 2019 startet jeg Akademi for Indisk Filosofi med intensjonen å formidle dybdeforståelse av indisk filosofi gjennom utdanninger og kurs. I tillegg vil jeg fortsette å skrive filosofiske tekster, også fra et vestlig ståsted, nettopp fordi dialogen mellom de ulike perspektivene er så viktig.